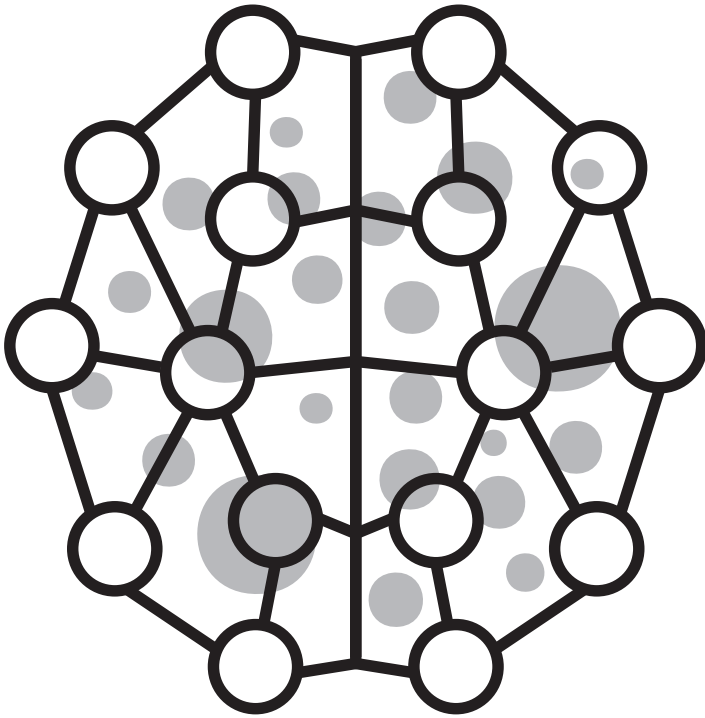

Danielle Krekels

Man-Vrouwverschillen in kerntalenten

Werk met je potentieel
voorbij stereotypes,
hokjes en mythes

Met een
voorwoord van
prof. dr. Dick Swaab

Inhoud

Opbouw van dit boek . . . 9

Voorwoord prof. dr. Dick Swaab . . . 11

Inleiding: het boek dat ik nooit wilde schrijven... . . . 15

HOOFDSTUK 1

Achtergrond en filosofie van de kerntalentenmethode . . . 27

Hoe het allemaal begon . . . 27

De aha-erlebnis . . . 28

Wereldwijde check en dubbelcheck . . . 28

Een geldige kerntalentenanalyse . . . 31

Het gaat niet om kúnnen, wel om potentieel en keuzes . . . 34

Hoe ging ik niet te werk met dat kinderspel? . . . 36

Hoe heb ik kinderspel dan wel benaderd? . . . 42

Valsspelen . . . 44

Waarom de lijst van 23 kerntalenten achter in dit boek
niet volstaat . . . 46

Waarom een lightversie niet volstaat . . . 48

Sterke, halve en kleine kerntalenten . . . 49

Combinaties van kerntalenten . . . 50

Stapelen van componenten . . . 51

Zingeving: voor iedereen anders . . . 52

Worden wie je echt bent en wilt zijn . . . 53

Kritiek en protest: homogene groep, bottom-up
en 'binaire' mensen . . . 55

Onwetenschappelijk? . . . 56

Coretalents-methode versus andere methodes . . . 57

Kerntalentenprofiel en keuzes: een dubbele relatie . . . 60

Waarom dan toch m/v-verschillen in de verf zetten en hoe? . . . 67

Mijn stokpaardje: m/v, godsdienst en emoties . . . 68

HOOFDSTUK 2

De Coretalents-dataset, de hulpmiddelen en mijn blik erop ... 71

De dataset ... 71

Wetenschap en het brein ... 78

Eigen inzichten ... 81

HOOFDSTUK 3

M/V-verschillen in de aparte kerntalenten ... 83

Waarschuwing vooraf ... 83

Welke kerntalenten leveren de grootste verschillen tussen mannen en vrouwen op? ... 85

1. Het kerntalent 'esthetische creativiteit' ... 86
2. Het kerntalent 'zorgende empathie' ... 97
3. Het kerntalent 'show en entertainment' ... 104
4. Het kerntalent 'ondernemen en risico nemen' ... 110
5. Het kerntalent 'informatieoverdracht' ... 117
6. Het kerntalent 'flexibiliteit' ... 120
7. Het kerntalent 'competitie met anderen' ... 123
8. Het kerntalent 'strategisch inzicht' ... 130
9. Het kerntalent 'verkoop en overtuiging' ... 140
10. Het kerntalent 'gestructureerde teamplay' ... 144
11. Het kerntalent 'proactieve kennisverwerving in de diepte' ... 148

HOOFDSTUK 4

m/v-verschillen praktisch: begrip in samenwerking, relaties en voor duurzaam positieve keuzes ... 157

The usual suspects: bedrijfstukken met opmerkelijke m/v-verschillen ... 158

Empathie in al haar vormen ... 160

Mode: het tweede beroep met een uitgesproken verschil tussen m en v ... 207

Narcisme, iemand? ... 208

Politiek ... 209

Macht en patriarchaat: (geen) toeval? ... 214

HOOFDSTUK 5

Kerntalent in organisaties . . . 219

- Strategie: doel en middelen bepalen . . . 219
- Gender? Of realiteitszin en gezond verstand, misschien? . . . 221
- Quota, wat doen we ermee? . . . 225
- Vacatureteksten . . . 226
- M/V in leiderschap . . . 227
- Re-integratie: op maat, met echte experts en positief . . . 233
- Assessment . . . 235
- Coaching en (interne) loopbaanbegeleiding . . . 237
- L&D en motivatie . . . 241
- Hipo's – wellbeing/vitaliteit – outplacement . . . 244
- Successieplanning . . . 245
- Teams . . . 246
- De burn-outepidemie, of is het bore-out, of een mix? . . . 248
- Personeelsselectie anders bekijken . . . 252

HOOFDSTUK 6

Studiekeuzes bij m en v . . . 257

- Uit de basisschool naar het secundair: vrijheid, blijheid? . . . 257
- 14, 16, 18 jaar en ouder? . . . 269
- M/V-verschillen in studiekeuze? . . . 273
- Het studiekeuzetraject van Coretalents in een notendop . . . 293

Noten . . . 303

Bijlage 1

- Lijst met de 23 universele en levenslang geldige kerntalenten . . . 319**

Bijlage 2

- Interessante studies, lectuur, artikels en podcasts . . . 327**

Dankwoord . . . 333

*Voor de leesbaarheid wordt in dit boek één voornaamwoord
gebruikt, zonder afbreuk te doen aan inclusiviteit.*

Opbouw van dit boek

Na het voorwoord van prof. dr. Dick Swaab vertel ik in de inleiding waarom dit boek, dat ik nooit wilde schrijven, toch hier voor jou ligt.

In het eerste hoofdstuk geef ik een inkijk in het ontstaan, de inhoud en de filosofie van de kerntalentediagnose. Als je deze kennis al bezit, kun je dat hoofdstuk overslaan of nog even doorlezen om je kennis op te frissen.

In het tweede hoofdstuk bespreek ik onze Coretalentediagnose-dataset, hoe we ermee aan de slag zijn gegaan en hoe ik de resultaten verder zal onderbouwen met wetenschappelijke studies en eigen inzichten.

Hoofdstuk 3 gaat over de m/v-verschillen op enkelvoudige kerntalentediagnoses, met tal van voorbeelden wanneer en waarom die belangrijk zijn.

In het vierde hoofdstuk komen combinaties aan bod: eigenschappen, beroepen, rollen, functies, takenpakketten... Hoe zitten ze in onze kerntalentediagnoses, zijn er verschillen tussen m/v en zo ja, welke dan?

In hoofdstuk 5 zijn de organisaties aan de beurt: hoe zit het daar?

Hoofdstuk 6 focust op studiekeuzes bij jongens en meisjes. Zien we daar verschillen? Zo ja, zijn ze misschien het gevolg van vooroordelen? Kijken we wel breed genoeg naar wat we al dan niet verwachten?

De bijlagen van dit boek bestaan uit de lijst met de 23 kerntalentediagnoses en een overzicht van interessante studies, lectuur, artikels en podcasts.

Voorwoord prof. dr. Dick Swaab

Danielle Krekels is een feministe in hart en nieren. Zij heeft zelf de achterstand waarop meisjes al van bij de geboorte worden gezet aan den lijve ondervonden. Ze zal dan ook nooit nalaten iedereen op deze kansenongelijkheid te wijzen en er alles aan doen zodat ook meisjes hun potenties volledig waar kunnen maken. Toen zij in 2017 bij mij in het Herseninstituut het door haar eigenhandig ontwikkelde kerntalentensysteem wat schuchter kwam uitleggen, stelde ik haar in volle onschuld en louter uit belangstelling voor haar werk de enige vraag die ik niet had mogen stellen: 'Wat voor geslachtsverschillen ziet u in de kerntalenten?' Het is een wonder dat we daarna toch goede vrienden zijn geworden, en zelfs nog een groter wonder dat de geslachtsverschillen in kerntalenten langzamerhand haar oprechte belangstelling kregen en uiteindelijk resulteerden in dit fascinerende boek.

Geslachtsverschillen in hersenen en gedrag veroorzaken ongekeende emoties, zoals ik zelf vele malen heb mee moeten maken. In de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw werd gedacht dat het kind als een onbeschreven blad geboren werd en door de conventies in onze maatschappij dwingend in de mannelijke of vrouwelijke richting werd gestuurd. Dit was in die periode ook een leidraad voor het feministisch denken. Alle verschillen tussen de seksen wat betreft het gedrag, beroep en belangstelling werden door het toenmalige feminisme gezien als opgedrongen door de mannenmaatschappij. Op de voorste rij van mijn gehoor bij die eerste colleges over de seksuele differentiatie van de hersenen en het gedrag zaten vrouwelijke studenten te breien en te haken. Het was uit alles duidelijk dat het onderwerp dat ik behandelde, en de visie die ik daarop had, absoluut niet strookte

met wat ze wilden horen. Toen het licht uitging omdat ik dia's ging vertonen, protesteerden ze heftig, want ze konden hun handwerkje niet meer zien! Vanaf dat moment heb ik bij ieder college en iedere lezing vanaf het allereerste begin tot het laatste moment dia's vertoond met sterk gedimde verlichting. De dames van de voorste collegebanken zonden een delegatie naar de rector om hem om een vrouwvriendelijkere docent te vragen. Die was blijkbaar niet voorradig, want ik heb er nooit meer iets van gehoord.

Toen wij in 1985 in postmortem hersenweefsel het eerste geslachtsverschil beschreven in de hypothalamus van de mens, waren er afkeurende reacties vanuit het feminisme. Het ontkennen van mogelijke biologische geslachtsverschillen in de hersenen en het gedrag van de mens werd in die periode breed gedragen binnen het feminisme. Biologe Joke 't Hart zei bijvoorbeeld in een *HP*-interview (17/1/87) naar aanleiding van onze publicaties: 'Maar als ik op een gegeven moment zou accepteren dat er sekseverschillen bestaan op zulke fundamentele punten als de samenstelling van de hersenen, dan ben ik uitgepraat als feministe.' Sinds onze publicatie in 1985 zijn er vele honderden geslachtsverschillen beschreven in de hersenen van de mens. Sommige feministen bleven echter doormorren, zoals Cordelia Fine (psycholoog, VK), die stelde: '*Inborn differences in the brains of men and women is "Neuro-sexism"*', terwijl ze verwees naar prof. Schwaab (*Volkskrant* 21/4/2011).

Hoewel er duidelijke geslachtsverschillen in de hersenen zijn tussen mannen en vrouwen als groep, is er een grote variatie in de mate van geslachtsverschillen op individueel niveau. Zo liet bijvoorbeeld de grootte van de hersenstructuren die gemeten werden in een hersenscan bij mannen wisselende aantallen hersengebieden met een vrouwelijke grootte zien, terwijl vrouwen wisselende aantallen hersengebieden van mannelijke grootte hadden. Daphna Joel, onderzoekster uit Israël, gebruikte voor dit fenomeen van wisselende hoeveelheden

mannelijke/vrouwelijke hersenstructuren de term 'mozaïek'. Veel kleinere hersenstructuren die gelegen zijn in en rond de hypothalamus, kunnen echter niet in een hersenscan gezien worden. En dat zijn nu net de structuren die samenhangen met onze genderidentiteit, het gevoel man of vrouw te zijn. Deze structuren hebben veel minder een mozaïekkarakter, en zijn dus op individueel niveau duidelijker verschillend tussen mannen en vrouwen.

Toen we vervolgens in 1995 de eerste omkering van een geslachtsverschil in de centrale kern van de bed nucleus van de stria terminalis (BSTc) beschreven bij transseksuelen, waren de reacties louter positief. Dit artikel werd door transseksuele mensen meteen gebruikt om een geslachtsverandering te verkrijgen in het geboortecertificaat of paspoort in landen waar dat tot dan toe nog niet mogelijk was. Het is hiervoor ook gebruikt aan het Europese Hof en heeft een doorslaggevende rol gespeeld in het tot stand komen van wetgeving over deze problematiek in het VK.

Intussen werden er vele artikelen gepubliceerd over de verschillen in de menselijke hersenen in relatie tot genderidentiteit, seksuele oriëntatie en andere gedragingen zonder dat dit enige rimpeling in de maatschappij veroorzaakte. We hadden daardoor het idee dat de algemene acceptatie van geslachtsverschillen in hersenen en gedrag voor de deur stond. Maar recent was er een terugslag in de acceptatie rond het onderwerp seksuele differentiatie van de hersenen. In 2025 kwam er een internationale beweging op gang die probeerde alles wat bereikt was voor de genderproblematiek weer terug te draaien. De net verkozen Amerikaanse president Trump tekende een decreet waarin stond dat er slechts twee genders waren, mannen en vrouwen. Het commentaar van de Amerikaanse journalist John Richard Schrock (*Education Frontline*), was: 'We hebben nu een president met minimale educatie (ik ben zo beleefd mogelijk).' Trump accepteerde ook de x in

het paspoort van mensen die zich man noch vrouw voelden niet meer. In het VK kwam het Britse Hooggerechtshof met een arrest over de betekenis van het woord 'vrouw'. Het Hooggerechtshof oordeelde in april 2025 dat het woord 'vrouw' in de Equality Act verwijst naar een persoon die in biologische zin als vrouw is geboren. Dit druist natuurlijk in tegen de wet waarin staat dat transvrouwen met een gender-erkenningcertificaat voor alle wettelijke doeleinden 'vrouw' zijn. De eerste openlijke Britse transseksuele oud-rechter Victoria McCloud daagt nu het VK voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Dit alles betekent dat dit boek over geslachtsverschillen in kerntalenten niet op een moment komt van algemene acceptatie van geslachtsverschillen in hersenen en gedrag. Maar dit weerhoudt Danielle Krekels er natuurlijk niet van haar boek over dit onderwerp te presenteren. Ik hoop dat dit interessante boek de weg markeert naar de terugkeer van de maatschappelijke acceptatie van geslachtsverschillen in gedrag die ons leven zo interessant maken.

Prof. dr. Dick F. Swaab

Em. Hoogleraar Neurobiologie, AMC, Univ. van Amsterdam
Teamleider Neuropsychiatrische stoornissen,
Nederlands Herseninstituut, Amsterdam

© 2025 Uitgeverij Manteau / Standaard Uitgeverij nv,
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen en Danielle Krekels

www.standaarduitgeverij.be
info@standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland
New Book Collective, Utrecht
www.newbookcollective.com

www.coretalents.eu

Omslagontwerp en vormgeving binnenwerk:
Klaartje De Buck, Letterwerf

Eerste druk: december 2025

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Niets uit dit boek mag op enigerlei wijze worden gebruikt of gereproduceerd voor het trainen van kunstmatige-intelligentietechnologieën of -systemen.
Dit werk mag niet gebruikt worden voor tekst- en datamining (artikel 4, lid 3 Richtlijn (EU) 2019/790).

Ondanks alle zorg die aan de samenstelling van de uitgave werd besteed, kan de redactie of de auteur noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze publicatie zou kunnen voorkomen.

ISBN 978 90 223 4209 1
D/2025/0034/216
NUR 770